

МОН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
(УНУС)

ПРОГРАМА

співбесіди з української мови

для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра
для вступників на основі ПЗСО та НРК5
(у тому числі іноземці та особи без громадянства)

Голова предметної екзаменаційної комісії

(підпис)

Світлана КАРИЧКОВСЬКА

Укладачі: к. пед. н., доцент Світлана КАРИЧКОВСЬКА; к. пед. н., доцент Людмила МОВЧАН; к. філол. н., доцент Юлія ФЕРНОС

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту (протокол № 6 від 16 квітня 2024 р).

Схвалено вченою радою факультету менеджменту (протокол № 5 від 18 квітня 2024 р).

ВСТУП

У відповідності до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році (наказом Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2024 року № 266, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 березня 2024 р. за № 379/41724, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 326 від 15.03.2024 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 березня 2024 р. за № 403/41748) та Правил прийому на навчання до Уманського національного університету садівництва у 2024 році (рекомендованих вченою радою від 11 квітня 2024 р., протокол № 6) спеціальними умовами участі у конкурсному відборі під час вступу для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО) або НРК5 є зарахування за результатами позитивної оцінки вступних випробувань.

Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з одного-чотирьох предметів (складових, дисциплін) у передбачених Правилами випадках. За результатами якої за кожний предмет (складову) виставляються оцінки за шкалою від 100 до 200 або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Співбесіда зі вступниками проводиться з метою виявлення загальних знань з української мови, перевірки рівня мовленнєвих умінь і навичок.

Програма співбесіди з української мови відповідає чинній Програмі для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови. Питання охоплюють матеріал основних розділів української мови: фонетика, графіка; лексикологія, фразеологія; будова слова, словотвір; морфологія; синтаксис; стилістика; орфоепія; орфографія; розвиток мовлення.

У ході співбесіди перевіряються такі знання вступників з української мови:

- що таке мова, її функції, роль мови у формуванні і самовираженні особистості;
- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте речення, однорідні члени речення, пряму мову;
- основні поняття мовлення і спілкування;
- норми українського мовленнєвого етикету та такі уміння абітурієнтів з української мови:
- самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- користуватись словниками різних типів;
- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлювання;
- створювати монологічні висловлювання різних типів, стилів, жанрів з урахуванням ситуації спілкування;
- дотримуватись норм українського мовлення;

- аналізувати твір з урахуванням його художньої, естетичної та ідейної цілісності та авторської позиції;
- користуватися довідниковими джерелами, зокрема літературними енциклопедіями та літературознавчими словниками.

Тестові завдання з української мови укладаються відповідно до програм зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i> . Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення <i>йо,ьо</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>nn</i> у прикметниках і дієприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови	<i>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) вміти:</i> Розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i> . Наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм. Розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила
2. Лексикологія. Фразеологія	Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми	Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні

3. Будова слова. Словотвір	Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова	Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні
4. Морфологія 4.1. Іменник	Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах)	Розпізнавати іменники; визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями
4.2. Прикметник	Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників	Розпізнавати й відмінювати прикметники; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників, повні й короткі форми якісних прикметників; відмінювати прикметники; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових
4.3. Числівник	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат	Розпізнавати й відмінювати числівники; відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками; правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат
4.4. Займенник	Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників	Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізняти правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні, правильно утворювати й писати неозначені й заперечні займенники
4.5. Дієслово	Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні	Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати часи й способи дієслів; використовувати один

	<p>(інфінітив, дієприслівник, форми на <i>-но, -то</i>). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p> <p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но, -то</i>.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот</p>	<p>час і спосіб у значенні іншого; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів.</p> <p>Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їхнє загальне значення, синтаксичну роль; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні.</p> <p>Розпізнавати дієприслівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; відрізнити правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами</p>
<p>4.6. Прислівник</p>	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на <i>-о, -е</i>, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їхнє загальне значення, синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізнити правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні</p>
<p>4.7. Службові частини мови</p>	<p>Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.</p> <p>Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних</p>	<p>Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні.</p> <p>Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; відрізнити сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно</p>

	частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток	використовувати сполучники в мовленні. Розпізнавати частки; правильно писати частки
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Правопис вигуків	Розпізнавати вигуки й правильно їх писати
5. Синтаксис 5.1. Словосполучення.	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення	Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення
5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)	Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком	Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення
5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот	Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці
5.2.3. Односкладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні)	Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні

5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні	Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно розставляти розділові знаки, будувати схему такого речення
5.2.5.1. Складносурядне речення	Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні	Розпізнавати складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні
5.2.5.2. Складнопідрядне речення	Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них	Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, відображати її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування; правильно розставляти розділові знаки в складнопідрядному реченні
5.2.5.3.	Безсполучникове складне речення.	Розпізнавати безсполучникові

Безсполучникове складне речення	Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому	Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом	Замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції	Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування
7. Розвиток мовлення	Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення	Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів. Будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. Уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. Знаходити й

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Яке речення вжито у переносному значенні?
- А. Великі нічні метелики влітали у відчинені вікна.
 - Б. Мудрим ніхто не вродився.
 - В. Сміються у траві суниць жарини.
 - Г. Без витoku нема ріки, як без коріння – крони.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Співбесіда з української мови для вступників на основі ПЗСО та НРК5, які користуються спеціальними умовами вступу проводиться на комп'ютерах у формі тестового контролю знань. Вступнику за допомогою інформаційної системи дистанційної освіти Moodle задається 45 питань. Кожне завдання містить чотири варіанти відповідей, серед яких лише одна правильна. Результати вступного випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. В конкурсі беруть участь вступники, які за результатами вступного випробування отримали 100 і більше балів.

Для проведення вступного випробування норма часу встановлюється не більше 1 астрономічної години.

Особи, які набрали менше, ніж 100 балів, позбавляються права участі в наступному вступному випробуванні та в конкурсному відборі.

Таблиця переведення тестових балів з української мови національного мультипредметного тесту до шкали 100-200.

**Таблиця переведення тестових балів тесту
з української мови НМТ до шкали 100 – 200**

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
5	100
6	105
7	110
8	114
9	118
10	122
11	125
12	128
13	131
14	134
15	136
16	138
17	140
18	142
19	143
20	144
21	145
22	146
23	148
24	149
25	150

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
26	151
27	152
28	153
29	154
30	155
31	156
32	158
33	160
34	162
35	165
36	168
37	171
38	174
39	176
40	179
41	182
42	186
43	190
44	195
45	200

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Словники

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. - 896 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпінь : Перун, 2005.
3. Головащук С. І. Складні випадки наголошення / Словник-довідник. К. : Либідь, 1995.
4. Головащук С. І. Українське літературне слововживання / Словник-довідник. К. : Наукова думка, 2005.
5. Жайворонюк В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. К. : Наукова думка, 2004.
6. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин та ін. К. : Знання, 2004.
7. Словник іншомовних слів / Укл. Л. О. Пустовіт та ін. К.: Довіра, 2000.
8. Словник синонімів української мови: У 2 т. / А. А. Бурячок та ін. К.: Наук. думка, 2001.

Посібники

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. Олександри Сербенської : навч. Посібн. – 3-тє вид., доп. І переробл. – Львів : Апріорі, 2017. – 304 с.
2. Авраменко О. українська мова : Теорія в таблицях. Завдання у форматі НМТ/ЗНО / Олександр Авраменко. – Київ : Грамота, 2023. – 232 с.
3. Білецька О. Національний мультипредметний тест. Українська мова : тестові завдання у форматі НМТ / О. Білецька. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2023. – 96 с.
4. Заболотний О. В. Українська мова: Навчальний посібник для старшокласників та абітурієнтів. Біла Церква : Надтока, 2004.
5. Кисіль Г. Г., Дуфинський М. В. Культура сучасної української літературної мови. К., 2005.
6. Культура мови на щодень / За ред. С. Я. Єрмоленко. К., 2000.
7. Українська мова : посібник для підготовки до ЗНО / О. Калинич. – Тернопіль : Астон, 2022. – 384 с.
8. Український правопис. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
9. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. – 270 с.

Інформаційні ресурси

1. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.litopys.org.ua
2. Мова. Лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mova.info